

Недостатню придатність правової форми унітарного підприємства для організації комерційних підприємств визнано у Російській Федерації. Згідно з Концепцією управління державним майном і приватизації в Російській Федерації використання організаційно-правової форми унітарного підприємства обґрунтовано виключно в таких випадках: використання майна, приватизація якого заборонена, у тому числі майна, необхідного для забезпечення національної безпеки, функціонування повітряного й водного транспорту, реалізації інших стратегічних інтересів Російської Федерації; здійснення діяльності, спрямованої на вирішення соціальних завдань, включаючи реалізацію певних товарів і послуг за мінімальними цінами; розробки й виготовлення окремих видів продукції, що перебувають у сфері національних інтересів Російської Федерації і забезпечують національну безпеку; виробництва окремих видів продукції, вилучених із цивільного обороту або обмежених у цивільному обороті; здійснення діяльності, передбаченої федеральними законами виключно для державних унітарних підприємств; здійснення окремих видів діяльності, що дотуються, ведення збиткових виробництв; здійснення діяльності, спрямованої на організацію і проведення закупівельних і товарних інтервенцій з метою забезпечення продовольчої безпеки держави; здійснення наукової і науково-технічної діяльності в галузях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки [8].

З огляду на притаманні організаційно-правовій формі державного комерційного підприємства недоліки слід визнати недостатню придатність її для здійснення підприємництва. З урахуванням зарубіжного досвіду вважаємо, що оптимізація діяльності державних комерційних підприємств повинна здійснюватися, передусім, шляхом чіткого визначення випадків, у яких збереження цих підприємств є доцільним. При цьому у сферах, де господарська діяльність може здійснюватися як державними, так і недержавними підприємствами, державні комерційні підприємства підлягають перетворенню на державні господарські товариства. Діяльність державних унітарних підприємств повинна, на нашу думку, обмежуватися сферами, здійснення господарювання у яких становить державну монополію. А в тих

випадках, коли діяльність, що може здійснюватися виключно державними підприємствами, здатна приносити власнику прибуток, можливе збереження державних комерційних підприємств. Підтримуємо необхідність прийняття спеціального Закону України «Про державні унітарні підприємства», у якому мають бути визначені випадки створення державних комерційних та казенних підприємств та врегульовані особливості їх правового становища з урахуванням, зокрема, кращого світового досвіду щодо бізнес-планування, звітності та розкриття інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Науково-практичний коментар Господарського кодексу України* / За заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
2. *Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации: Ч.1* / Отв. ред. О. Н. Садилов. – М.: Юридическая фирма Контракт, ИНФА-М, 1998. – 778 с.
3. *Ершова И. В.* Проблемы правового режима государственного имущества в хозяйственном обороте / И. В. Ершова. – М.: Юриспруденция, 2001. – 304 с.
4. *Підпригора О. А.* Основи римського приватного права / О. А. Підпригора. – К.: Вища школа. – 1995. – 264 с.
5. *Шубина Т.* Унитарное предприятие: финансовое планирование и финансовый контроль / Т. Шубина // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 8. – С. 41–48.
6. *Петров Д. В.* Право хозяйственного ведения и право оперативного управления. – СПб., 2002. – 347 с.
7. *Любимов І. М.* Правовий статус державних підприємств: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.04 / І. М. Любимов; Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. – Донецьк, 2010. – 20 с.
8. *О Концепции управления государственным имуществом и приватизации в Российской Федерации: Постановление Правительства РФ от 9 сентября 1999 г. № 1024* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://base.consultant.ru>.
9. *Степанов В. Г.* Унитарное предприятие – пережиток прошлого или жертва несовершенной законодательной базы? / В. Г. Степанов // Юрист. – 2003. – № 5. – С. 29–36.
10. *Boote A., Somogyi J.* Economic reform in Hungary since 1968 / A. Boote, J. Somogyi; International monetary fund. – Washington D.C., 2001. – 83 p.

We have discussed the features of state enterprises legal status in Ukraine and given our suggestions as far as the perfection of the current legislation is concerned. It must regulate the activity of state enterprises.

В статье рассмотрены особенности правового положения государственных коммерческих предприятий в Украине и сделаны предложения относительно совершенствования действующего законодательства, регулирующего деятельность государственных коммерческих предприятий.

ІННОВАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ЯК УЧАСНИКИ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН

Сергійко О. В.,

*науковий співробітник відділу правових проблем підприємництва
НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України*

У статті досліджено теоретичні та практичні проблеми становища інноваційних структур як учасників господарських відносин. Отримала подальший розвиток проблема ролі інноваційних структур у розвитку підприємництва на сучасному рівні соціально-економічного розвитку суспільства.

Ключові слова: інноваційні структури, мале інноваційне підприємництво, господарські відносини, технополіси і технопарки, державна політика.

Інноваційні структури є ефективними організаційними формами інноваційної діяльності, здатними інтенсифікувати процеси оволодіння науковими знаннями в технологічній сфері, забезпечити найбільш повне практичне використання науково-технічного потенціалу країни, підвищити рівень конкурентоспроможності національної економіки за рахунок інтеграційної взаємодії наукових організацій, закладів освіти, промислових підприємств, фінансових організацій. Традиційно до інноваційних структур належать технополіси, технопарки, інноваційні бізнес-інкубатори тощо.

Питання становлення і розвитку різних видів техніко-впроваджувальних і науково-технічних зон, у тому числі технологічних парків і технополісів, а також створення і функціонування різних вільних і спеціальних економічних зон досліджували українські та зарубіжні вчені у галузі юриспруденції – Ю. Є. Атаманова, М. М. Богуславський, О. М. Вінник, М. В. Волинкіна, С. В. Дерюгіна, О. Р. Зельдіна, О. Р. Кібенко, Н. Є. Косач, В. М. Коссак, Л. В. Крупа, В. К. Мамутов, А. В. Омельченко, О. Е. Сімсон, О. С. Семерак, Р. Б. Шишка, В. С. Щербина та багато інших.

Пріоритетними напрямками розвитку країни є формування наукоємних виробничих процесів, сприяння створенню та функціонуванню інноваційних структур (технопарків, інкубаторів тощо). Подальшого розвитку в країні мають набути організаційно-правові засади діяльності структур, що поєднують науково-дослідний процес з виробництвом і реалізацією нової продукції, зокрема технополіси і технопарки.

Згідно з нормативною дефініцією інноваційною структурою називається юридична особа будь-якої організаційно-правової форми, створена відповідно до законодавства, або група юридичних осіб, яка діє на основі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів її учасників з визначеними галуззю діяльністю та типом функціонування, орієнтованим на створення та впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції [1].

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» держава здійснює стимулювання інноваційних процесів в Україні шляхом підтримки суб'єктів господарювання всіх форм власності, що реалізують в Україні інноваційні проекти, і підприємства всіх форм власності, які мають статус інноваційних. Цей закон визначає, що технополіси, технопарки, бізнес-інкубатори, інноваційні центри тощо можуть функціонувати у вигляді інноваційного підприємства. Інноваційним є підприємство (або об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти, продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції, послуг [2].

На сьогодні законодавець відмовився від загальних норм, які визначали пільгові особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності будь-якого підприємства, що має статус інноваційного відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність». Передбачена цим законом фінансована підтримка суб'єктів господарювання, що здійснюють інноваційну діяльність, може бути надана державою у вигляді повного або часткового безвідсоткового кредитування,

компенсації відсотків комерційних кредитів, надання державних гарантій комерційним банкам, що кредитують пріоритетні інноваційні проекти, майнового страхування реалізації інноваційних проектів лише за умови виконання суб'єктами інноваційної діяльності інноваційних проектів, що пройшли державну реєстрацію. Жодних податкових преференцій для інноваційних підприємств чинна на цей час редакція вказаного закону не передбачає.

Державна підтримка суб'єктів, які провадять в Україні інноваційну діяльність на основі реалізації інвестицій, залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів з метою виконання довгострокових науково-технічних програм та впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво й інші сфери суспільного життя з метою одержання доходу або досягнення іншого соціального ефекту [3], запроваджується у різноманітних формах стимулювання державою інноваційних процесів. Практичне втілення державної політики стимулювання інноваційного розвитку шляхом пільгового оподаткування здійснюється на адресу або таких учасників господарських відносин, які мають організаційно-правове оформлення інноваційної діяльності у вигляді інноваційних структур, або запроваджується за допомогою спеціального режиму господарювання.

Господарським кодексом України (далі – ГК України) технопарки і технополіси віднесено до функціональних типів спеціальних (вільних) економічних зон, для яких і встановлюється спеціальний режим господарської діяльності з пільговими митними, податковими, валютно-фінансовими умовами підприємництва. Основною метою їх створення є залучення та ефективне використання інвестицій, що кореспондується з визначенням інноваційної діяльності у сфері господарювання як діяльності, що здійснює інвестування інноваційних процесів (ст. 325 ГК України). Основними (загальними) рисами, які притаманні спеціальній (вільній) економічній зоні, є визначена частина території України і спеціальний правовий статус.

У той же час основні правові та економічні засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків як інноваційних структур визначає Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Згідно зі ст. 1 вказаного закону технологічний парк (технопарк) створюється або як юридична особа, або як група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції. Основними елементами механізму спеціального режиму технологічного парку є можливість надання державної фінансової підтримки лише при реалізації цим організаційним утворенням проектів за пріоритетними напрямками діяльності та цільове субсидювання проектів технологічного парку.

Отже, загальними нормами чинного законодавства України передбачено впровадження і функціонування інноваційних структур, а саме, технополісу і технопар-

ку у кількох відмінних один від одного правових режимах: правовому режимі інноваційного підприємства, спеціальному режимі інноваційної діяльності технологічних парків, правовому режимі вільної економічної зони.

Що стосується такої організаційної структури інноваційної діяльності як технополіс, то спроба розробки проекту Закону України «Про Технополіс «Київська політехніка» щодо створення технополісу не за територіальним принципом вільної економічної зони, а як юридичної особи на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», крім інших правових питань, зіштовхнулася з необхідністю виконання вимоги правової норми ст. 4 Закону України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон», якою передбачено, що будь-який закон про створення конкретної спеціальної (вільної) економічної зони не може суперечити цьому Закону. За результатами реалізації пілотного проекту Закону розроблено проект, а пізніше прийнято дещо інший Закон України «Про науковий парк «Київська політехніка». Таким чином, на законодавчому рівні був закріплений, отримавши спеціальний правовий статус, ще один вид інноваційної структури – науковий парк, який згідно з ч. 6 ст.1 Закону представляє собою договірне об'єднання суб'єктів господарювання. Якщо технологічні парки утворювалися, як правило, на базі науково-дослідних або академічних установ, то заснування наукового парку передбачає реалізацію мети прискорення інноваційного розвитку економіки України шляхом поєднання освіти, науки і виробництва. Засновником наукового парку являється вищий навчальний заклад, установчими документами є засновницький договір та статут. Для виконання статутних завдань науковий парк поряд з іншими фондами, не забороненими законами, може формувати статутний фонд. Метою створення наукового парку є організація, координація та контроль процесу виконання проектів наукового парку – науково-технологічних, а також інноваційних проектів щодо розроблення та реалізації інноваційних продуктів або продукції [5]. Виконання інноваційних проектів, що мають державну реєстрацію, надає суб'єкту господарювання можливість отримати державну фінансову підтримку, яка передбачена Законом України «Про інноваційну діяльність». На відміну від технологічних парків, які створені і діють в режимі, запровадженому Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», тобто отримують статус технопарку зі спеціальним правовим режимом за умови виконання зареєстрованого інноваційного проекту після державної реєстрації такої інноваційної структури, науковий парк набуває господарської правосуб'єктності після державної реєстрації об'єднання підприємств як юридичної особи, що є наступним кроком після укладання суб'єктами господарювання засновницького договору. Засновниками Наукового парку «Київська політехніка», який створений у такій організаційно-правовій формі об'єднання підприємств як корпорація, є Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» та Державне підприємство Держінвестицій «Національний центр впровадження галузевих іннова-

ційних програм». У зв'язку з тим, що науковий парк є корпорацією, тобто функціонує в організаційно-правовій формі об'єднання підприємств, а засновниками корпорації є державне підприємство і освітній заклад, що має статус національного, спеціальний правовий статус такої нової організаційної структури як науковий парк потребує окремого теоретичного дослідження і як інноваційної структури, і як учасника господарських відносин.

Спеціальна (вільна) економічна зона є своєрідною організаційно-правовою формою запровадження спеціального режиму господарювання з метою залучення інвестицій, має цільову спрямованість залежно від сфери застосування (для інноваційної сфери це може бути, наприклад, впровадження нових технологій) та певні ознаки:

- створення конкретної спеціальної економічної зони здійснюється законом;
- визначена законом частина території України;
- строк, на який створюється спеціальна (вільна) економічна зона;
- дія спеціального правового режиму господарської діяльності з пільговими і митними умовами підприємства, гарантіями держави та державної підтримки суб'єктів спеціальної (вільної) економічної зони;
- адресація різноманітних стимулюючих і заохочувальних заходів держави до певних суб'єктів спеціальної (вільної) економічної зони;
- створення за ініціативою органів державної влади та місцевого самоврядування;
- наявність органів управління:
 - а) місцеві Ради народних депутатів та місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень;
 - б) орган господарського розвитку і управління спеціальної (вільної) економічної зони, що створюється за участю суб'єктів економічної діяльності, функції цього органу може бути покладено на одного із суб'єктів економічної діяльності спеціальної (вільної) економічної зони.

В Україні єдиним досвідом з утворення технологічного парку як регіонального об'єднання по створенню і реалізації наукоємної високотехнологічної продукції є науково-технологічний парк «Яворів», що був організований в межах спеціальної економічної зони «Яворів» і поєднував у собі функції комплексної виробничої зони, вільної митної зони та технологічного парку.

Емпіричний пошук раціональних організаційно-правових форм інноваційної діяльності, що, на думку законодавця, дає змогу більш ефективно реалізовувати завдання державної інноваційної політики, здійснювати більш жорсткий контроль за реалізацією проектів технологічних парків, запобігати зловживанням податковими та митними пільгами, привів до відмови від територіального принципу та запровадження організаційної форми технопарку, незалежної від адміністративно-територіального розташування його учасників та спрямованої на реалізацію інноваційних проектів, що відповідають визначеним науково-технічним та інноваційним пріоритетам [6, 7]. Результатом цього стало введення в дію в 2006 році Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», який визначає порядок створення і функціонування технопарків зі спеціальним статусом, виключний перелік яких зазначено в законі і до яких, у тому числі, нині віднесено технопарк «Яворів».

Технологічні парки зі спеціальним правовим режимом є організаційно-правовою формою інноваційної діяльності у сфері господарювання, метою якої є виконання довгострокових інноваційних програм на основі реалізації інвестицій. Спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків формує певні ознаки цих інноваційних структур як учасників господарських відносин:

– запровадження спеціального режиму інноваційної діяльності за умови виконання проекту технологічного парку;

– технопарки створюються:

а) як юридичні особи,

б) як група юридичних осіб, що діють відповідно до договору про спільну діяльність;

– наявність керівного органу технопарку – юридичної особи, одного з учасників технологічного парку, який від імені учасників технопарку відкриває спеціальний рахунок технологічного парку і на якого за договором покладено функції поточного керівництва діяльністю технологічного парку з виконанням функцій згідно з законом і договором;

– суб'єктами реалізації інноваційного проекту є технологічний парк, його учасник, спільне підприємство;

– строк, на який запроваджується спеціальний режим інноваційної діяльності технопарку, становить 15 років за умови виконання проектів;

– дія спеціального режиму інноваційної діяльності передбачає:

а) фінансову підтримку проектів,

б) цільову субсидію технологічних парків,

в) кредити для проектів технопарків,

г) амортизацію основних фондів технопарків,

д) особливе валютне регулювання;

– метою створення технологічного парку є:

а) реалізація проекту технопарку,

б) створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків.

З огляду на вищенаведене можна визначити, що технопарк має дуалістичний правовий статус. При виконанні проекту технологічного парку технопаркова структура набуває статус суб'єкта інноваційної діяльності. При здійсненні діяльності щодо організації виконання проектів технопарку – відноситься до суб'єктів інноваційної інфраструктури [8, с. 135]. Якщо технопарк створено як юридичну особу, то відповідно до ст. 55 ГК України він є повноцінним учасником господарських відносин – суб'єктом господарювання. При реалізації інноваційного проекту технопарк, який є юридичним об'єднанням, що діє відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів, не визнається чинним господарським законодавством як господарюючий суб'єкт. Більше того, жоден критерій ст. 2 ГК України, за яким кваліфікуються учасники відносин у сфері господарювання, не надає можливості віднести технопарк, який діє за договором про спільну діяльність, до таких осіб.

Таким чином, згідно з законом технологічний парк або будь-яка інша інноваційна структура, яка представляє собою об'єднання підприємств, що діє на підставі договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів її учасників, чия діяльність орієнтована на створення та впровадження

наукоємної конкурентоспроможної продукції, являється суб'єктом інноваційної діяльності, здійснює інвестиції з метою виконання довгострокових проектів технопарку, але при цьому за формальними ознаками не є учасником господарських відносин.

У промислово розвинутих країнах існує інший, ніж в національній економіці, історичний досвід виникнення, розвитку, функціонування інноваційних структур. В таких країнах технопарки і технополіси існують у формі територіальних утворень. Це дає змогу вирішувати питання науково-технічного, інноваційного удосконалення економіки через стимулювання розвитку гнучкої, високо адаптивної форми малого інноваційного бізнесу, хоча на початковому етапі становлення мале підприємство потребує не лише організаційної, а й фінансової підтримки. Такий цілеспрямований підхід в реалізації інноваційної політики дає змогу одночасно вирішувати не лише економічні, а й соціальні завдання в країні.

Існуючі в Україні технологічні парки, як правило, не орієнтовані на вирішення регіональних проблем, а закликані вирішувати завдання засновника, у тому числі з використанням податкових преференцій. За своєю сутністю, масштабом діяльності й типом управління технопарки такого роду не є інфраструктурою підтримки малого інноваційного підприємництва регіонального масштабу, хоча саме така їх генетична природа і саме цього потребує національна економіка. Підтримка створення і розвитку малого інноваційного підприємництва має стати однією з основних функцій національних інноваційних структур. Тому потрібно повернутися до розгляду діяльності технопарків, технополісів, створення яких здійснюється, у тому числі, з урахуванням регіональних ознак, можливо інших, ніж вільні економічні зони. Виконання таких завдань потребує розробки та прийняття відповідного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Про затвердження* Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.96 № 549. – Чинна з 22.05.96//ЗП України. – 1996. – № 12. – Ст. 340.

2. *Про інноваційну діяльність*: Закон України від 04.07.2002. – Чинний з 07.08.2002// Урядовий кур'єр. – 2002. – 07 серпня.

3. *Господарський кодекс* України від 16.01.2003. – Чинний з 01.01.2004 // Голос України. – 2003. – 14 березня.

4. *Про схвалення* Концепції Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2008–2012 роки»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 381-р. – Чинне з 06.06.2007// Офіційний вісник України. – 2007. – 22 червня.

5. *Про науковий парк* «Київська політехніка»: Закон України від 22.12.2006. – Чинний з 20.01.2007// Урядовий кур'єр. – 2007. – 20 січня.

6. *Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки*: Закон України від 11.07.2001. – Чинний з 02.08.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – 2 серпня.

7. *Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні*: Закон України від 16.01.2003. – Чинний

з 13.02.2003 // Голос України. – 2003. – 13 лютого.

8. *Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: Національна доповідь* / К. О. Ващенко, З. С.

Варналій, В. С. Воротін, В. М. Геєць, Е. М., Кужель О. В., Лібанова та ін. – К., Держкомпідприємництво, 2008. – С. 135.

The article examines the theoretical and practical problems of status of innovative structures as participants in economic relations. Further developed the problem as innovative structures in entrepreneurship development at the present level of socio-economic development of society.

В статті досліджені теоретичні та практичні проблеми положення інноваційних структур як учасників господарських відносин. Розвинуто проблему ролі інноваційних структур в розвитку підприємництва на сучасному рівні соціально-економічного розвитку суспільства.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІНАХІДНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА США

Закорецька Л.О.,

*молодший науковий співробітник відділу проблем підприємництва
НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України*

У статті досліджуються проблеми використання винаходу у господарській діяльності України та США, прогалини у правовому регулюванні винахідництва за чинним законодавством України та вироблення шляхів їх усунення.

Ключові слова: винахід, інтелектуальна власність, господарська діяльність.

Стаття 54 Конституції України є основою правового регулювання відносин, пов'язаних із використанням у господарській діяльності прав інтелектуальної власності. Її суть полягає у тому, що права інтелектуальної, творчої діяльності забезпечуються тим, що ніхто не може використовувати ці результати без згоди її творців, за винятками, встановленими законом [1, с. 23].

Держава зобов'язана визнавати права об'єктів інтелектуальної власності на результати своєї діяльності. І тільки визнавши цю концепцію, ми зможемо піднятися на вищий рівень в вирішенні проблем інтелектуальної власності. А саме тому Україна має будь-яким способом активізувати науково-технічну діяльність, оскільки в сучасних умовах без її належного науково-технічного забезпечення неможлива реалізація господарської діяльності.

Відповідно до ст. 156 ГК України об'єктами права інтелектуальної власності у сфері господарювання є винаходи [2, с. 294]. Стаття 459 ЦК України зазначає, що винахід є придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він відповідно до закону є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання [3, с. 211]. Проте ані ГК України, ані ЦК України не дає визначення поняття самого винаходу. Тим часом винахід має важливе практичне значення для правової системи будь-якої держави і спричинює неабиякі труднощі, оскільки у ньому відображена одна зі сторін розумової діяльності людини.

Згідно із ст. 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» винахід визначається як результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології. В попередніх редакціях зазначеного Закону винахід визначався як технологічне (технічне) рішення, що відповідає умовам платоспроможності, новизні, винахідницькому рівню та промисловій придатності [4]. Ширше визначення цього поняття надається у деяких вітчизняних довідниках, де винахід розглядається як вирішення утилі-

тарного завдання у будь-якій галузі промисловості або в іншій сфері суспільно-корисної діяльності людини та відповідає зазначеним законодавством вимогам [5, с. 92].

Згідно зі ст. 156 ГК України право інтелектуальної власності на винахід засвідчується патентом [2, с. 297]. Патент – це охоронний документ встановленого відповідним нормативно-правовим актом зразка, що містить передбачені законом та зазначеним актом відомості щодо права інтелектуальної власності на певний винахід. У ньому повинні міститися такі відомості: дата подання заявки; її номер; відомості про винахідника або винахідників; формула винаходу; відомості про власника патенту; дата набуття майнових прав на винахід. Правова охорона на винахід надається винаходу, що не суперечить принципам гуманності та моралі, а також патентоздатності. Це відповідає міжнародним нормам та акцентує увагу на обов'язкових критеріях патентоздатності винаходу, наявність якого необхідна для надання правової охорони. Частина 3 ст. 156 ГК України говорить про використання винаходу у господарській діяльності. Використанням винаходу у господарській діяльності є: виготовлення, пропонування для продажу, продаж, запровадження у господарській діяльності (комерційний обіг), застосування, введення чи зберігання з зазначеною метою продукту, що охороняється відповідно до закону.

Проте згадані правомочності не є однаковими для абсолютно всіх зазначених у даній статті об'єктів. Наприклад, «спосіб» встановлюється для винаходу та корисної моделі, але аж ніяк не для промислового зразка. Згідно з ч. 2 ст. 459 ЦК України об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології. До пристрою як об'єкта винаходу законодавство відносить будь-які конструкції та вироби – машини, прилади, механізми, транспортні засоби, обладнання, споруди тощо. Найбільш дієвий контроль щодо їх використання забезпечується за винаходами, що значно підкреслює їх